

Μια θεατρική παράσταση... σταθμός;
Ναι! Η παράσταση *Λαχτάρα για κεράσια*
ανεβαίνει σε ένα βαγόνι τρένου, που φιλοξενεί
στον μικρό του χώρο και τη σκηνή και τους θεατές.
Επιπλέον, είναι η πρώτη σκηνοθετική προσπάθεια
ενός διάσημου πολωνού ηθοποιού: του Ντανιέλ
Ολμπρίνσκι. Και όχι, το τρένο δεν ταξιδεύει
ώς τη Χαλκίδα για τις ανάγκες της παράστασης.
Παραμένει σταθμευμένο στον παλιό σταθμό του Ρουφ.

του Γιώργου Καραυζάκη
φωτ.: Πάτροκλος Σαλλιάκης

Η αυλαία θα σφυρίξει τρεις

φορές

Η Τσιτάνα Λύγαρη και ο Ανδρέας Νάτσιος παρακολουθούν τους μουσικούς, που παίζουν ζωντανά και στην παράσταση

Το θέατρο, τελικά, μπορεί να είναι παλιό. Ακόμα και στον σιδηροδρομικό σταθμό του Ρουφ. Ένα βράδυ. Όταν ένα αυτοκίνητο περνάει τις γραμμές. Και ακινοποιείται μπροστά από μια μισοφωτισμένη ιταλική αυτοκινητάμαξα.

Αργότερα, ο διάσημος πολωνός ηθοποιός Ντανιέλ Ολμπρίνσκι, οι έλληνες ηθοποιοί Τατιάνα Λύγαρη, Αντρέας Νάτσιος και οι μουσικοί θα μας υποδεχτούν μέσα στο βαγόνι: «Το τρένο ταξιδεύει για την Πολωνία, αλλά σε μιάμιση ώρα θα είναι πάλι πίσω στην Αθήνα», λέει χαμογελώντας ο Ολμπρίνσκι που σκηνοθετεί το έργο *Λαχτάρα για κεράσια της Αγκνιέσκα Οσέτσκα*. Μια από τις σημαντικότερες εκπροσώπους της σύγχρονης πολωνικής δραματογραφίας, μυθιστοριογράφος, ποιήτρια, σεναριογράφος και στιχουργός, που πέθανε ξαφνικά πέρυσι το Μάρτιο, στα 61 της χρόνια.

Έργο δωματίου

Το εσωτερικό της ιταλικής αυτοκινητάμαξας: ένα βαγόνι τρένου που είναι ταυτοχρόνως και η σκηνή ενός ιδιόμορφου θεάτρου, όπου οι θεατές καλούνται να παρακολουθήσουν μια παράσταση από τη θέση των επιβατών. Καθίσματα κι από τις δύο πλευρές -όπως σε κάθε βαγόνι τρένου, άλλωστε- κι ανάμεσά τους, στο κενό, η σκηνή. «Είναι μαγικό», λέει κάποια στιγμή ο Ντανιέλ Ολμπρίνσκι. «Νομίζω ότι υπάρχει για η ανάγκη για τη δημιουργία όλο και πιο μικρών θεάτρων, για μια μαγική επαφή του κοινού με το θέατρο σε απόσταση δυο μέτρων, που θα είναι αληθινή όπως η κόλαση. Με τον ηθοποιό στην σκηνή, σαν διάβολος και σαν άγγελος».

Το έργο, ένα «μιούζικαλ για δύο», ένα «έργο δωματίου» θα μπορούσαμε να πούμε, υπήρξε μια από τις μεγαλύτερες επιτυχίες στην ιστορία του θεάτρου Atheneum της Βαρσοβίας. Παίχτηκε επίσης σε δεκάδες παραστάσεις, στην Πολωνία αλλά και στο εξωτερικό. Ένας άντρας και μια γυναίκα κατά τη διάρκεια ενός σιδηροδρομικού ταξιδιού ξαναζούν μια ολοκληρωμένη ζωή, τον έρωτα, τη φθορά, το πάθος, την ανία, τις συγκρούσεις: η αιώνια έλεγχ-σύγκρουση του άντρα και της γυναίκας, σε μια παράσταση όπου συνυπάρχουν ο λυρισμός, το χιούμορ, η ποίηση - αλλά, προπάντων, η μουσική, με ζωντανή ορχήστρα και πολλά τραγούδια. Μ' ένα τέλος αποκαλυπτικό για όλους.

Ο θεατής, κατά τη διάρκεια του έργου, περνάει απ' το θέατρο στην ατμόσφαιρα του καμπαρέ και απ' τη ρεαλιστική υποκριτική σ' ένα αίσθημα ρομαντισμού και ποιήσης. Ο χώρος, μοιραία και υπόκωφα, παραπέμπει και στις παραστατικές τέχνες - ιδιαίτερα στον κινηματογράφο, μια και η πα-

«Η Αγκνιέσκα πέθανε ενώ εγώ γύριζα ένα φιλμ στη Ρωσία, με τον Νικίτα Μιχάλκοφ. Μόλις επέστρεψα στην Πολωνία, πήρα ένα γράμμα από την Τατιάνα η οποία μου ζήτησε να σκηνοθετήσω την παράσταση. Διάβασα και τις υπέροχες κριτικές από ρώσους κριτικούς που είχε πάρει η Τατιάνα παρουσιάζοντας στη Ρωσία την Άννα Καρένινα, και σκέφτηκα: Αυτό το κορίτσι πρέπει ν' αξίζει ως ηθοποιός. Πήρε τόσο καλές κριτικές παίζοντας μπροστά στο ρωσικό κοινό -και ιδιαίτερα μπροστά στους ρώσους κρι-

Ο Ντανιέλ Ολμπρίνσκι (πλάι, δίπλα στον Ανδρέα Νάτσιο) καθοδηγεί την πρώτη του σκηνοθετική προσπάθεια, με φόντο τους παλιούς συρμούς του σταθμού στο Ρουφ.

ραμονή σ' ένα βαγόνι τρένου σε πραγματική τροχιά «σκηνοθετείται», σχεδόν πάντα, με τρόπο που θυμίζει ταξίδι.

«Η Αγκνιέσκα και ο Ντανιέλ ήταν χρόνια φίλοι, κάτι που δεν ήξερα όταν τον αναζήτησα για να σκηνοθετήσω την παράσταση», λέει η Τατιάνα Λύγαρη. «Τώρα έχουμε την αίσθηση ότι όλο αυτό το εγχείρημα το διευθύνει η Αγκνιέσκα από τον ουρανό, χαλαρά όμως, σαν να μας κλείνει το μάτι λέγοντας: "Έφυγα και σας άφησα να ασχοληθείτε με το έργο μου και να διασκεδάσετε". Σαν μια ωραία πλάκα της Αγκνιέσκα είναι όλη αυτή η παράσταση. Η παράσταση μιας γυναίκας που διέθετε πολύ λεπτό χιούμορ».

Ρωτάμε, λοιπόν, τον Ντανιέλ Ολμπρίνσκι: Πώς πήρατε την απόφαση να σκηνοθετήσετε τη *Λαχτάρα για κεράσια* στην Ελλάδα; «Είχα ακούσει για την επιτυχία που είχε το έργο, ιδιαίτερα στην Ρωσία», απαντά.

तिकός, οι οποίοι είναι πάρα πολύ σκληροί, είναι όμορφη, με καλεί να "χορέψω" σ' ένα έργο της Αγκνιέσκα την οποία πραγματικά αγαπώ, και... ορίστε ποιοι είναι οι λόγοι που μ' έφεραν εδώ».

Ο Ντανιέλ Ολμπρίνσκι, σταρ του διεθνούς κινηματογράφου, με περισσότερες από 100 ταινίες στο ενεργητικό του στην Ευρώπη και στην Αμερική, πρωταγωνιστής στις ταινίες του Αντρέι Βάιντα αλλά και στο θέατρο, σε ρόλους όπως ο Μάκβεθ, ο Οθέλλος και ο Αμλετ, μόλις έκοψε το ποτό και έχει επιλέξει να ζήσει μόνιμα στη Βαρσοβία. Η πιο πρόσφατη επιθυμία του;

«Να είμαι υγιής», απαντάει αμέσως. «Η Τατιάνα με συνάντησε ενώ δούλευα μεταξύ δυο φιλμ και έπινα πάρα πολύ - ως συνήθως. Ξαφνικά, αποφάσισα να σταματήσω το ποτό. Είμαι ο σκηνοθέτης, δεν μπορώ να είμαι πιωμένος. Αυτή είναι μια ευτυχής στιγμή στη ζωή μου. Νιώθω πραγματικά χαρούμε-

νος κι έχω πάρα πολλή ενέργεια και δύναμη για να δουλέψω σκληρά. Νομίζω ότι κάποιες απ' τις ελληνίδες θεές του Ολύμπου μ' επησκέφτηκαν και άλλαξαν τη ζωή μου».

—Ποια πιστεύετε ότι είναι η δυσκολότερη δουλειά: του σκηνοθέτη ή του ηθοποιού;

«Η δουλειά του ηθοποιού. Τους βλέπεις, είναι εκεί με το σώμα τους, με τη σκέψη τους, είναι μια σκληρή δουλειά. Εγώ είμαι εδώ και διευθύνω, κάνω παρατηρήσεις.

Η προοπτική μιας άλλης θεατρικής σκηνής: μέσα στο χώρο του βαγονιού ξετυλιγεται η δράση, κάθονται οι θεατές και παίζει ζωντανά μια ορχήστρα! Στενές επαφές τρίτου τύπου για τους πρωτεργάτες της παράστασης.

Βλέποντάς τους να παίζουν, ζηλεύω επειδή είμαι κι εγώ ηθοποιός. Θα ήθελα να είμαι μαζί τους στη σκηνή, αλλά αυτή τη φορά είμαι απλώς στη διάθεσή τους για να τους βοηθήσω».

Ο ίδιος, σχολιάζοντας το χώρο της παράστασης που εξελίσσεται και παίζεται στο βαγόνι, θα πει: «Είναι ταυτόχρονα αστέιο, πολύ δυνατό, όμορφο αλλά και δύσκολο: η πλευρά των θεατών που βρίσκεται στο βαγόνι γελάει, συγκινείται ή σταματάει να κινείται ταυτόχρονα με την απέναντι πλευρά».

Είναι εμφανές, ακόμα κι απ' τις πρόβες, ότι οι ηθοποιοί είναι σθώα εκτεθειμένοι απ' όλες τις πλευρές του χώρου. «Είναι όμως κι ένα τρυφερό έργο, χωρίς να είναι μελό», συμπληρώνει η Τατιάνα Λύγαρη. «Έχει μια ματιά τελείως παιχνοδιάρικη και μοντέρνα σ' ένα πολύ σοβαρό θέμα, όπως οι σχέσεις των δύο φύλων». Γιατί το επέλεξε; «Τελείως συμπτωματικά, μου το πρότεινε ένας ρώσος συνάδελφος. Το κοινό έχει πάψει να ζητάει πια τα έντονα πράγματα, τη βία, το 'σεξ... Ο χαμός και ο σκοτωμός στο θέατρο ήταν χαρακτηριστικό της προηγούμενης δεκαετίας, η πρόκληση δηλαδή του θεατή -

κάτι το οποίο ζήσαμε έντονα κι από την τηλεόραση και το έχουμε απωθήσει. Το κοινό έχει πια ανάγκη να γυρίσει σε πιο ανθρώπινες καταστάσεις, να ηλιοβασιλεύσει σε όλα αυτά που έχει χάσει».

Έτσι, μέσα σ' ένα βαγόνι τρένου που θα μπορούσε να ταξιδεύει για την Πολωνία, φτάνουμε μέσω της συζήτησης σε μια ιδανική εικόνα της Βαρσοβίας, την εποχή που διαμόρφωσε -αρχές της δεκαετίας του '60- τον κόσμο της συγγραφέως Αγκνιέσκα Οσέτκα: «Βαρσοβία. Μέρα. Οι δρόμοι είναι τελείως άδειοι. Ένας άντρας και μια γυναίκα, ένα νέο ζευγάρι, διασχίζουν χέρι χέρι το δρόμο. Δεν υπάρχει κανείς άλλος να απολαύσει τον ελεύθερο χρόνο...». Μια λιτή εικόνα, δώρο από τη συγγραφέα που χάθηκε πρόσφατα και, ταυτοχρόνως, αναφορά σε μια γκρίζα περιοχή που με το πέρασμα των χρόνων έφτασε στη σημερινή εικόνα του πρώην «ανατολικού» κόσμου σε κρίση.

Τα τρένα δεν φύγαν

Στο «τρένο με τα κεράσια» συνταξιδεύουν η Λέα Κούση που διαμόρφωσε το χώρο, η Ντόρα Λελούδα στα κοστούμια, ο Μηνάς Αλεξιάδης στη σύνθεση της μουσικής -που παίζεται από ζωντανή ορχήστρα- η Αφροδίτη Μάνου στην απόδοση των στίχων στα ελληνικά, η Ιωάννα Μιχαλακοπούλου ως βοηθός σκηνοθέτη, η Ελευθερία Ντεκά στους φωτισμούς και η Νατάσα Ζούκα στις χορογραφίες. Η μετάφραση του έργου έγινε από τη δημοσιογράφο Ηρώ Μαυροειδή, απευθείας από την πολωνική γλώσσα.

Οι παραστάσεις ξεκινούν στις 3 Δεκεμβρίου στον ιστορικό σταθμό του Ρουφ (επί της οδού Κωνσταντινουπόλεως, μεταξύ Ιεράς Οδού και γέφυρας της Χαμοστέρας), υπό τους ήχους των «εν δράσει» τρένων που περνούν δίπλα, απ' τις γραμμές Αθηνών-Θεσσαλονίκης και Πελοποννήσου.

Το τρένο δεν θα μπορούσε να «σφυρίξει» χωρίς τη συμπαράσταση του ΟΣΕ και του Ταμείου Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ενωσης. Η ηθοποιός ζήτησε τη βοήθεια του ΟΣΕ κι όλα ξεκίνησαν: ψάξιμο δύο ημερών ανάμεσα σε δεκάδες βαγόνια, σ' ένα απέραντο νεκροταφείο τρένων στη Θεσσαλονίκη, για να εντοπιστεί και να ανακατασκευαστεί η συγκεκριμένη επιβατόμαξα. Και για το τέλος, η μερακλίδικη είδηση για το Wagon restaurant, το ξεχωριστό εστιατόριο που λειτουργεί σ' ένα δεύτερο ανακατασκευασμένο βαγόνι δίπλα σ' εκείνο της παράστασης. Εκεί, πριν και μετά την παράσταση, οι θεατές θα μπορούν να συνουιάζουν τη θεατρική με την τερψιλαρύγγια σνάτσα, αφού θα μπορούν να πιουν το ποτό τους και να απολαύσουν μια ποικιλία ορεκτικών... ▲

